

Asia: VN/10633/2020

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

Väliraportissa on kuvattu koronaviruskriisin aikaista digiloikkaa laajasti eri sektoreilla. Katsotteko, että sektorien kehitystyötä on kuvattu riittävällä tavalla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Kehitystyötä on kuvattu mielestämme riittävällä tavalla.

Katsotteko, että toimet, joita väliraportissa esitetään, riittävässä määrin edistävät tavoitteita? Jos ette, miten toimenpiteitä tulisi täydentää?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Sähköisen allekirjoittamisen osalta tulee käynnistää lisää kehitystä. Erityisesti rajat ylittävän sähköisen allekirjoituksen ratkaisuja ei ole tällä hetkellä käytettävissä, vaikka sekä julkinen että yksityinen sektori tarvitsevat niitä jatkuvasti. Tilanteissa, joissa esimerkiksi kotimainen virasto ja saksalainen yritys allekirjoittavat osaltaan sopimuksen, toimivaa sähköistä ratkaisua ei ole tällä hetkellä käytettävissä ollenkaan. Sähköinen rajat ylittävä allekirjoitus ei ole haastava toteuttaa niinkään lainsäädännöllisesti, vaan käytännön ratkaisujen näkökulmasta.

Oikeushallinnossa on tunnistettu laajoja tarpeita käsitellä 3. osapuolten arkaluonteista materiaalia. Valtorin tuotteistamat viestintätekniset palvelut eivät kuitenkaan ole tällä hetkellä riittävällä tasolla. Skype on toiminnallisuuksiltaan ja tekniseltä toteutukseltaan vanhentunut tuote, kun taas valitettavasti Teamsin pilvipohjaisuutta on vaikea hyväksyä tietosuojan näkökulmasta. Valtoria tulisivin ohjata tuotteistamaan nykyistä turvallisempia toiminnallisuuksiltaan riittävällä tasolla olevia edelleen kustannustehokkaita viestintäteknisiä palveluja.

Valtion toimitilastrategiaa kannattaisi tarkastella uudestaan. Etätyön määrä tulee pysyvästi kasvamaan, minkä takia tietyn tyyppisissä virastoissa kannattaisi suosia jatkossa kokouskeskus - tyyppisiä ratkaisuja perinteisten avotilakonttoreiden sijaan. Lisäksi usean viraston yhteiset tilat

voisivat joissain paikoin vähentää toimitilakustannuksia. Tämä saattaa tosin vaatia aitoja toimintakulttuurin muutoksia, jotka ovat haastavia toteuttaa ja vievät aikansa.

Mitkä toimenpide-ehdotukset tulisi priorisoida? Millä perusteilla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Koulutuksen alan muutoksien prioriteetin pitäisi olla nykyistä korkeammalla. Erityisesti IT-osaamisen saatavuus on ollut viime vuosina haastavaa, mitä voitaisiin paikata nykyaikaistamalla erityisesti korkeakoulujen opetusmenetelmiä.

Virkamiesten työskentelyn pelisääntöjen uudistamiseen kannattaa aina panostaa. Tällä hetkellä etätyötä käsitellään edelleen poikkeuksena, mutta todellisuudessa se lienee jatkossa uusi työn tekemisen normi.

Mitä toimenpide-ehdotusten toteutuksessa tulee huomioida?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Kotimaisen osaamisen kilpailukyvyyn varmistamisen sekä osaamisen saatavuuden näkökulmasta tulisi priorisoida korkeakoulujen veloitteita tarjota ajasta ja paikasta riippumatonta opetusta. Työelämässä olevan mahdollisuudet pitää osaamisensa ajan tasalla eivät täyty reaaliaikaisella etäopetuksella. Valtaosa erityisesti korkeakoulujen opetusohjelmistosta on tällä hetkellä saatavilla vain tiettyinä ajankohtina – tyyppillisesti opettavan henkilökunnan virka-aikana. Opetuksen seuraaminen ei tällöin useinkaan ole mahdollista jäämättä pois työelämästä. Viime aikoina koronan vuoksi tilanne on hieman parantunut, mutta perusongelmatiikka on edelleen korjaamatta.

Julkisten palvelujen digitalisaation mittareita kannattaisi kehittää nykyisestä siten, että mitataan niiden syrjäyttämisaikutusta. Jo digitalisoituja palveluita käytetään paljon. Nykyinen digitaalisten palvelujen mittaaminen ei kuitenkaan kuvasta jäljellä olevien nk. kivijalkapalvelujen määrää tai anna aitoa kokonaiskuvaa digitaalisen palvelun syrjäyttämien palvelujen laajuudesta. Digitalisaatiolle luotettavin mittari onkin kivijalkapalvelujen käyttöasteen kehitys, riippumatta siitä onko digitalisaatiota vielä edes käynnistetty osa-alueella.

Virkamiesten mahdollisuus kirjata etätyössä aidot toteutuneet tunnit pitää muuttaa vakituiseksi käytännöksi. Se helpottaa töiden sulavaa järjestelemistä ja on sekä virkamiehen että viraston näkökulmasta toivottava ratkaisu.

Toimenpide-ehdotuksissa on viitattu jo käynnissä oleviin hankkeisiin, joiden osana toimenpiteitä voidaan edistää. Tunnistatteko muita hankkeita, joihin toimenpiteet tulisi kytkeä?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Suomi.fi -palvelujen jatkokehityshankkeissa kannattaisi ratkoa sähköisten allekirjoitusten ongelmatiikkaa.

Keitä toimenpiteissä ja niiden toteutuksessa/mahdollisissa tulevissa hankkeissa tulisi olla mukana ja miten hankkeet tulisi resursoida? Olisitteko itse halukas osallistumaan toteutukseen?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Olemme periaatteessa aina valmiita osallistumaan toimenpiteiden toteutuksiin. Tässä vaiheessa on kuitenkin vaikeata arvioida, että mihin meidän kannattaisi osallistua.

Vapaamuotoinen lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pyydettynä lausuntona Oikeusrekisterikeskus (ORK) toteaa seuraavaa.

ORK pitää väliraportin esityksiä lähtökohtaisesti kannatettavia ja perusteltuina.

ORK:n tehtävänä on huolehtia oikeusministeriön hallinnonalan tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Toiminta ei pääpiirteittäin ole muuttunut koronaviruksen takia, ellei oteta huomioon etätöiden määrän merkittävää kasvua sekä virastossa että yhteistyökumppaneilla (Valtori ja IT-toimittajat).

Nordman Mika
Oikeusrekisterikeskus

Lehtisalo Mikko
Oikeusrekisterikeskus - Tietojärjestelmäpalvelut